

4) неупереджене ставлення суддів до учасників судового процесу.

Найважливішим є те, що повна фіксація судового процесу технічними засобами впливає на підвищення рівня судочинства та забезпечує право на справедливий суд, забезпечує певні демократичні зрушення у судовому розгляді.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Цивільний процесуальний кодекс: Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2004. — № 40-41, 42. — Ст. 492.
3. Ставлення громадян України до судової системи: звіт за результатами соціологічного дослідження / Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумова. Київ, 2017. 28 с.

Ключові слова: фіксація, технічні засоби, гласність, судові засідання, засіб.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Гонгало Р. Ф.

Мутаф Валентина Андріївна

студентка 3-го курсу факультету підготовки слідчих
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ІНСТИТУТУ ДОКАЗІВ ТА ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗА ЦПК 2004 ТА ЦПК 2017

Нещодавно прийнятий Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» (далі — Закон) запровадив численні зміни до цивільного процесуального законодавства, зокрема до сфери доказування, які сприймаються з достатнім скептицизмом та потребують окремого дослідження.

Для чіткого розуміння, видається доцільним здійснити порівняльно-правовий аналіз окремих питань стосовно інституту доказів та доказування за попередньою редакцією ЦПК (далі — ЦПК 2004) та чинним ЦПК (далі — ЦПК 2017).

По-перше, при дослідженні даного питання одразу помітно наскільки законодавець розширив регулювання окремих питань доказів та доказування. В чинному ЦПК 2017 відокремлена глава 5 під має назву «Докази

та доказування» та включає в себе наступні параграфи: основні положення про докази, показання свідків, письмові докази, речові докази, електронні докази, висновок експерта, висновок експерта у галузі права, забезпечення доказів. Видається доцільним підкреслити, що у попередній редакції ЦПК 2004 дана глава мала назву «Докази» та складалась із десяти статей. Тобто відбулись крім докорінних змін, законодавець передбачив значну кількість нововведень.

По-друге, яскравою новелою ЦПК 2017 є запровадження нового терміну «електронні докази». Інформаційні технології значно прогресують і кожного дня ми спостерігаємо нові можливості та відкриття в комп'ютерній сфері. Тому потреба в електронному доказі, як в новому виді доказу назрівала давно.

Відповідно до частини першої ст. 100 ЦПК 2017 електронні докази – це інформація в електронній (цифровій) формі, яка містить дані про обставини, що мають значення для справи, зокрема: електронні документи (в тому числі, текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо); веб-сайти (сторінки); текстові, мультимедійні та голосові повідомлення; метадані, бази даних й інші дані в електронній формі.

Враховуючи складність у використанні технічних засобів, український адвокат Андрій Стеблевський, вважає доцільним, щоб Верховний Суд із залученням технічних спеціалістів відпрацював своєрідні алгоритми використання тих чи інших електронних доказів. Тим більше, що відповідно до статті 36 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» на Верховний Суд покладено обов'язок забезпечення сталості та єдності судової практики з її узагальненням, а також забезпечення однакового застосування норм права судами різних спеціалізацій [2].

Також, спостерігаються зміни у складі засобів доказування за ЦПК 2017. Так, наприклад, відповідно до частини другої ст. 76 чинного ЦПК України до засобів доказування відносяться: 1) письмові, речові та електронні докази; 2) висновки експертів; 3) показання свідків.

Звідси випливає, що пояснення сторін, третіх осіб та їх представників, допитаних як свідків за чинним ЦПК України, не буде доказом у справі. Також, відповідно до ч. 2 ст. 78 ЦПК обставини справи, які за законом мають бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть бути підтверджені іншими засобами доказування. Таким чином, суд не матиме змогу оцінювати даний доказ та прийняти його до уваги при ухваленні рішення, оскільки пояснення сторін, третіх осіб та їх представників не відносяться до засобів доказування, тому є не допустимими доказами. Отже, на думку окремих науковців не є доцільним виключення із засобів доказування пояснень сторін, третіх осіб та їх представників, допитаних як свідків [3, с. 77].

Закон мав на меті вдосконалення судового процесу та способів доказування обставин справи, що має ключове значення для правиль-

ного вирішення спору. Нажаль цей закон приймався поспішно, під час його розгляду у Верховній Раді України до нього було внесено більше шести тисяч поправок, що стало абсолютним рекордом в історії України. Проаналізувавши ці поправки стає зрозумілим, що більшість народних обранців вносячи поправки не ставили на меті вдосконалення закону та уникнення колізій. Ці поправки були суто граматичні, наприклад зміна слів «явка» на «прибуття», «та» на «і», тобто направлені на бойкотування цього закону.

Підсумовуючи вищенаведене потрібно підкреслити, що Законом передбачено багато корисних змін в інституті оцінки доказів (впровадження принципу достовірності та достатності доказів), в засобах доказування (впровадження електронних доказів, допиту свідків в різних формах), в збиранні доказів (огляд доказів, витребування та забезпечення доказів). Також законом значно звужено строк на подання доказів сторонами. Так, всі докази сторони мають подати разом з позовною заявою. Крім того копії доказів (крім речових доказів), що подаються до суду, заздалегідь надсилаються або надаються особою, яка їх подає, іншим учасникам справи. Все це запроваджено з метою економії часу та недопущення зловживанням сторонами своїми процесуальними правами.

Не зважаючи на те, що Закон вносить до сфери доказування нововведень та змін, все ще залишається багато колізій у окремих положеннях, що потребує дослідження та доопрацювання з урахуванням практичних порад суддів, прокурорів та адвокатів.

Список використаних джерел

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV// Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-41, 42, ст. 492.
2. Дрогозюк К.Б. Предмет та суб'єкти доказування у цивільному процесі України та Франції: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Дрогозюк Крістіна Борисівна. – Одеса, 2018. – 192 с.
3. Стеблевський А. Електронні докази – новела до трьох процесуальних кодексів [Електронний ресурс] / Андрій Стеблевський. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://yvu.com.ua/elektronni-dokazy-novela-do-trokh-protseualnyh-koдексiv/>.

Ключеві слова: докази, доказування, електронні докази, оцінка доказів.
Науковий керівник: асистент Дрогозюк К. Б.